

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 637/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s. r. o., Vojtecha Spanyola 1726/13, Žilina, IČO 47 245 841, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Adriana Hrdinová, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 33/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 33/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **460,89 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. novembra 2021 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 33/2020 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 35 T 33/2020 trestne stíhaný pre prečin ublíženia na zdraví a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 156 ods. 1 a § 364 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku. Okresný súd vo veci rozhodol trestným rozkazom č. k. 35 T 33/2020 z 30. apríla 2020 tak, že sťažovateľa odsúdil pre už uvedené prečiny na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiacov so skúšobnou dobou na 12 mesiacov. Sťažovateľ podal proti trestnému rozkazu okresného súdu č. k. 35 T 33/2020 z 30. apríla 2020 odpor a obhajkyňa sťažovateľa podala proti zákonnému sudcovi okresného súdu, ktorý predmetný trestný rozkaz vydal, námietku zaujatosti, ktorú odôvodnila tým, že vo viacerých civilných konaniach zastupovala manželku zákonného sudcu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa *„je viac ako pravdepodobné, že konajúci sudca... neprechováva nezaujatý postoj k obhajkyňi“* a o vznesenej námietke zaujatosti nekoná vrátane konania vo veci samej. Táto doba nečinnosti zákonného sudcu v napadnutom konaní má ku dňu podania námietky zaujatosti trvať už 15 mesiacov a ku dňu podania obžaloby 19 mesiacov. Podľa názoru sťažovateľa *«Napriek tomu, že doba nečinnosti súdu v tomto trestnom konaní je „len“ 19 mesiacov, vzhľadom na to, že ide o rozhodovanie vo veci mladistvých obžalovaných, kde by mal súd konať urýchlene a tak, aby trestné konanie malo minimálny dopad na život mladistvého obžalovaného, takáto dĺžka nečinnosti je absolútne neprimeraná. V tomto konaní dochádza k bezdôvodným prietahom aj tým, že konajúci sudca už 15 mesiacov doslova ignoruje vznesenú námietku zaujatosti, hoci táto je jednoznačne dôvodná z pohľadu vnímania objektívnej a aj subjektívnej nestrannosti súdneho konania. Bez toho, aby sa vyriešila v tomto konaní otázka zákonného, nestranného a nezaujatého sudcu, nie je možné vo veci rozhodnúť s konečnou platnosťou. Nekonanie o námietke zaujatosti vznesenej už 15 mesiacov, vedie k neprimeranému predlžovaniu trestného konania vedeného voči sťažovateľovi.»*. V závere sťažovateľ zdôraznil, že je trestne stíhaný už 3 a pol roka, na tejto dobe sa nijakým spôsobom nepodieľal a *„neprimeraná dĺžka trestného konania od podania obžaloby – 19 mesiacov nie je spôsobená ani faktickou, alebo právnou zložitou prípadu.“*.

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, vrátane práva na spravodlivý súdny proces a prejednanie záležitosti v primeranej lehote pred nezávislým a nestranným súdom vyjadrené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 35T/33/2020 porušené bolo.

II. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 35T/33/2020 konal bez zbytočných prietahov a rozhodol o námietke zaujatosti zákonného sudcu.

III. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 eur (slovom: dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť mu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Žilina je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania, v sume 460,89 eur...“

5. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 637/2021-14 zo 14. decembra 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. Okresný súd sa k veci vyjadril prostredníctvom svojej podpredsedníčky, ktorá s odkazom na vyjadrenie zákonného sudcu poukázala pri vznesenej námietke zaujatosti na § 32 ods. 6 a § 31 ods. 5 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s tým, že je na zákonom sudcovi, «akým spôsobom vyhodnotenie námietky zaujatosti oznámi procesným stranám, pričom zákonný sudca zvolil taký procesný postup, že v danej veci nariadil termín hlavného pojednávania na deň 11.03.2022, na ktorom pojednávaní sa zákonný sudca vysporiada s písomným podaním advokátky sťažovateľa označeným ako „Námietka zaujatosti“». V ďalšom zvyraznila, že zákonný sudca nemá k obhajkyňi sťažovateľa žiadny vzťah a prichádzal s ňou do kontaktu výlučne len v rámci výkonu svojich pracovných povinností, teda napríklad na pojednávaniach. Navyše považuje vznesenú námietku za účelovú, keďže ju právna zástupkyňa sťažovateľa uplatnila len v tomto konaní, a nie aj v iných konaniach, kde vystupoval ako zákonný sudca, vrátane konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 47 T 28/2020, kde ju obhajkyňa sťažovateľa vzniesla až v štádiu opätovného podania obžaloby po vrátení veci do prípravného konania. Rovnako ako to bude aj v posudzovanej veci, sa s podanou námietkou zaujatosti v konaní vedenom pod sp. zn. 47 T 28/2020 vysporiada na prvom pojednávaní vo veci samej.

7. Vo vzťahu k doterajšiemu priebehu konania zvyraznila okamih vydania trestného rozkazu vo veci 30. apríla 2020 a následný priebeh konania po podaní odporu sťažovateľom. Nariadený termín hlavného pojednávania vo veci na 11. marec 2020 bol odročený z dôvodu prijatých protipandemických opatrení, v dôsledku ktorých boli uprednostňované neodkladné veci, a to predovšetkým väzobné veci. Podľa jej názoru v napadnutom konaní nedochádza k prietahom a „pre prípad, že by súd napriek uvedenému dospel k záveru, že v postupe Okresného súdu Žilina došlo k nedôvodným prietahom, aby svoje rozhodnutie obmedzil na konštatovanie takéhoto porušenia bez priznania finančného zadostučinenia.“.

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa v replike zo 17. februára 2022 vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní uviedla, že považuje vyjadrenie okresného súdu o dôvode nekonania v napadnutom konaní z dôvodu protipandemických opatrení za účelové tvrdenie, keďže v napadnutom konaní vystupuje trojica mladistvých a predmetná vec má z tohto titulu potenciál neodkladnej veci. Podľa jej presvedčenia dôvodom nariadenia termínu hlavného pojednávania vo veci samej bolo podanie ústavnej sťažnosti na prietahy v konaní, pričom toto jej presvedčenie je umocnené aj avizovaným postupom zákonného sudcu vo veci, ktorý oznámi spôsob vybavenia námietky zaujatosti na nariadenom hlavnom pojednávaní

11. marca 2022. V ďalšom rozporuje právny názor zákonného sudcu o včasnosti podanej námietky zaujatosti, ktorá bola podľa jej názoru vznesená včas 11. augusta 2020 a o avizovanom spôsobe rozhodnutia o nej, k čomu dôvodí, že „*To, či je táto námietka dôvodná, alebo nie, má byť obsahom kvalifikovaného rozhodnutia, ktoré musí mať písomnú formu a voči ktorému je možné podať sťažnosť, tak ako to ustanovuje zákon. V tomto prípade sudca nemá zákonnú možnosť rozhodnúť o svojoľnom procesnom postupe a o svojoľnom vysporiadaní sa s písomným podaním spochybňujúcim jeho nezaujatosť, ako jednu z podmienok ústavou garantovaného práva na neustranného sudcu.*“. Podľa jej presvedčenia sa vo veci konajúci sudca „*snaží deklarovat', aký má objektívny a nezaujatý prístup k advokátke, hoci z jeho vyjadrení a z jeho správania sa k advokátke, je zrejmé, že jeho nastavenie voči nej je negatívne až nepriateľské. Nedá sa inak rozumieť postupu sudcu, ktorý sa bráni rozhodnúť normálnym, zákonným postupom o včas vznesenej námietke zaujatosti.*“. Tomuto jej názoru zodpovedá zákonným sudcom avizovaný spôsob rozhodnutia o vznesenej námietke zaujatosti, ktorý je podľa jej názoru svojoľný, bez opory v zákone, pričom aj nariadenie konkrétneho termínu hlavného pojednávania spočívalo len na jeho ľubovôli a pristúpil k nemu len z dôvodu podanej ústavnej sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa dokonca tvrdí, že „*Sudca týmto spôsobom doslova bráni tomu, aby jeho rozhodnutie bolo preskúmané súdmi vyššej inštancie v prípade, že on sám považuje námietku zaujatosti vznesenú v tomto konaní (ako aj v iných trestných konaniach) za nedôvodnú a seba považuje za neustranného a nezaujatého sudcu. Takéto správanie sudcu je možné považovať za nezákonné a arbitrárne, hrubo porušujúce práva obžalovaného a samo o sebe spochybňuje nezaujatosť sudcu v tomto procese vedenom voči sťažovateľovi, ako obžalovanému.*“. V závere právna zástupkyňa uzatvára, že „*Sudca vedome po dobu 1,5 roka (a ak by nebola podaná ústavná sťažnosť, tak možno aj dlhšie), bezdôvodne odmieta vyjadriť svoje stanovisko k včas vznesenej námietke zaujatosti či už formou rozhodnutia, tak ako mu to obligatórne ukladá procesný predpis, alebo akoukoľvek inou formou, obsah ktorej by bol pre obžalovaného a jeho obhajkyňu, objektívne vyjadrený a spoznatel'ný.*“.

IV.

Posúdenie ústavnej sťažnosti ústavným súdom

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a neustranným súdom zriadeným zákonom,

ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (rovnako tak aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (rovnako tak aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejavovať ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

12. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (a garancii vyplývajúcich z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru)] má v trestných veciach obvinená osoba právo na to, aby nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19) alebo vypočutím sťažovateľa ako svedka podozrivého zo spáchania trestného činu (Kalēja proti Lotyšsku z 5. 10. 2017, sťažnosť č. 22059/08, bod 40). Posudzované obdobie sa v zásade končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18).

13. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania zohľadňuje ESLP viaceré okolnosti, medzi nimi zložitost' prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45). Zároveň judikatúra k čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní postupovalo rýchlo, zároveň však ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

IV.2. Posúdenie veci:

IV.2.1. Právna a faktická zložitost' veci:

14. Pokiaľ ide o zložitost' prípadu, predmetom konania je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za násilnú trestnú činnost' sťažovateľa a spoluobvinených, čo predstavuje bežnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov v trestných veciach a obsah veci nesignalizuje nič, čo by nasvedčovalo skutkovej alebo právnej náročnosti predmetu konania.

IV.2.2. Správanie účastníka konania:

15. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v trestnom konaní, judikatúra ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno

vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú, a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989).

16. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že nezistil na strane sťažovateľa žiadnu okolnosť, ktorá by sa zásadným spôsobom podpísala na dĺžke napadnutého konania okresného súdu.

IV.2.3. Postup okresného súdu v napadnutom konaní:

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup okresného súdu v napadnutom konaní.

18. V rámci hodnotenia tohto posledného kritéria ústavný súd vychádzal z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 35 T 33/2020, z ktorého zistil, že napadnuté konanie na okresnom súde trvá od 6. apríla 2020, keď bola okresnému súdu doručená obžaloba, a do času podania ústavnej sťažnosti sťažovateľa predstavuje dĺžka napadnutého konania okresného súdu dobu 1 roka a 7 mesiacov. V rámci tejto doby okresný súd 30. apríla 2020 vydal v merite veci trestný rozkaz č. k. 35 T 33/2020-358, ktorý bol sťažovateľovi, jeho zákonnému zástupcovi doručený 3. augusta 2020, právnej zástupkyňi sťažovateľa a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina 4. augusta 2020. Zároveň bola okresnému súdu 12. augusta 2020 doručená námietka zaujatosti právnej zástupkyne sťažovateľa proti zákonnému sudcovi spočívajúca na skutočnostiach deklarovaných v podanej ústavnej sťažnosti. Od 12. augusta 2020 do času podania ústavnej sťažnosti 8. novembra 2021 nebola v postupe okresného súdu v napadnutom konaní zaznamenaná žiadna procesná aktivita smerujúca ku skončeniu veci. Okresný súd v napadnutom konaní 22. decembra 2021 nariadil termín hlavného pojednávania veci na 11. marec 2022.

19. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní v čase od 12. augusta 2020 do 8. novembra 2021, keď bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť, nevykonal vo veci žiadny úkon trestného konania, a to aj napriek 3 urgenciám Okresnej prokuratúry Žilina doručeným okresnému súdu 5. februára 2021, 9. apríla 2021 a 4. júna 2021 (údaj uvedený v druhej vete bodu 7 je dátumovo aj podľa obsahu spisu zmätočný). Doba nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní tak predstavuje dobu 1 roka a 4 mesiacov, čo dostáva špecifickú podobu v dôsledku uplatnenej námietky smerujúcej k vylúčeniu sudcu z vykonávania úkonov trestného konania, ktorá sa v zásade rieši prednostne, pretože predurčuje akýkoľvek ďalší procesný postup. Ústavný súd pri uplatnení princípu subsidiarity nekomentuje avizovaný zámer zákonného sudcu, ktorý mieni oznámiť spôsob rozhodnutia o podanej námietke zaujatosti v intenciách § 32 ods. 6 Trestného poriadku s poukazom na § 31 ods. 5 Trestného poriadku, keďže taký (alebo iný) spôsob vysporiadania sa s podanou námietkou bude vecou možnej revízie v následnom konaní prostredníctvom riadnych, eventuálne mimoriadnych opravných prostriedkov. Faktom však je, že nereagovanie na uplatnenú námietku (akýmkoľvek spôsobom) dostáva do pozície prietahovosti

situáciu, ktorá by inak priet'ahovou automaticky byť nemusela. Konajúcemu sudcovi nič nebránilo oznámiť svoj (avizovaný) procesný záver s'ťažovateľovi (jeho obhajkyni) aj mimo konania hlavného pojednávania, keďže nie je spojený s dokazovaním ani s rozhodovaním – podľa odkazu na § 32 ods. 6 Trestného poriadku má ísť o nekonanie o námietke, teda len o podanie informácie o absencii bežného postupu rozhodnutím o námietke strany. Namiesto toho bol predmetný záver sprostredkované (vo vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu) avizovaný (aj s'ťažovateľovi) až v konaní o ústavnej s'ťažnosti, hoci sa hlavné pojednávanie ešte nekonalo.

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

21. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

22. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia, vzhľadom na okolnosti uvedené v bode 19 dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

23. V tejto časti podanej ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľ namieta porušenie označených práv, ku ktorému malo dôjsť tým, že zákonný sudca sa riadne nezaoberal vznesenou námietkou zaujatosti podanou proti jeho osobe (hlavne z pohľadu objektívnej stránky zaujatosti) a dosiaľ o nej zákonným spôsobom nerozhodol (rozumej v intenciách § 32 ods. 3 Trestného poriadku).

24. Vo vzťahu k tejto časti podanej ústavnej s'ťažnosti ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o s'ťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde) je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej s'ťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom, pričom namietnutý prvok spravodlivého procesu

(ako súdnej ochrany základného práva) sa posudzuje výsledkovo. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

25. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a taktiež aj zo strany súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia (III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

26. Vzhľadom na okolnosti uvedené v bode 19, teda že procesná reakcia súdu na uplatnenú námietku (v ktorejkoľvek jej do úvahy prichádzajúcej podobe) bude napadnuteľná opravnými prostriedkami v súvislosti s otázkou zákonného sudcu, preto ústavný súd, aj keď ústavnú sťažnosť v tejto časti neodmietol pri predbežnom prerokovaní návrhu podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (čo je vždy fakultatívny postup), po prijatí veci na ďalšie konanie tejto časti podanej ústavnej sťažnosti z obsahovo rovnakých dôvodov nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

V.

Návrh na príkazanie vo veci konať a na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Vzhľadom na už určený termín hlavného pojednávania na 11. marec 2022 ústavný súd možnosť príkazu uvedeného v bode 27 nevyužil, konštatujúc, že v tomto smere už samotné konanie o ústavnej sťažnosti prispelo k urýchleniu bezúkonového priebehu dotknutého konania, a preto návrhu sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

30. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

31. Sťažovateľ požadoval priznať sumu 2 000 eur, ústavný súd však považoval samotné vyslovenie porušenia práv uvedených vo výroku tohto nálezu v ďalšej a v predchádzajúcich častiach tohto odôvodnenia popísanej situácii za dostatočnú satisfakciu, keď primárnym účelom ústavnej sťažnosti na pried'ahy v konaní je odstrániť právnu neistotu sťažovateľa, k čomu by mal ďalší postup okresného súdu už neodvratne smerovať (čím nie je vylúčené opätovné podanie ústavnej sťažnosti, ak by sa tak nestalo). Návrhu sťažovateľa ani v tejto jeho časti preto nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

32. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním, a vyčíslil ich na sumu 691,34 eur.

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 180,93 eur v roku 2021 (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 10,87 eur v roku 2021 (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 361,86 eur plus 20 % dane z pridanej hodnoty a dvakrát režijný paušál vo výške 21,74 eur za rok 2021, spolu tak suma 460,89 eur. Za repliku právnej zástupkyne sťažovateľa zo 17. februára 2022 k vyjadreniu okresného súdu náhradu trov ústavný súd nepriznal, pretože neprispela k právnemu posúdeniu veci.

36. Vzhľadom na to, že si sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 691,34 eur a ústavný súd mu priznal nárok vo výške 460,89 eur (bod 2 výroku nálezu), v prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa týkajúcej sa náhrady trov konania nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

37. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu